

Vergaderjaar 2011–2012

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 1257

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 november 2011

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij acht fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).

Fiche 1: Verordening betreffende een programma van de Europese Unie voor sociale verandering en innovatie (Kamerstuk 22 112, nr. 1255)

Fiche 2: Mededeling over maatschappelijk verantwoord ondernemen (Kamerstuk 22 112, nr. 1256)

Fiche 3: Richtlijn uitoefening kiesrecht EP vanuit andere EU lidstaat

Fiche 4: Mededeling werken aan een strafrechtbeleid van de EU (Kamerstuk 22 112, nr. 1258)

Fiche 5: Verordeningen bilaterale vrijwaringsclausule en het stabilisatiemechanisme voor bananen uit Midden Amerika, Colombia en Peru (Kamerstuk 22 112, nr. 1259)

Fiche 6: Verordening Europees Globaliseringsfonds 2014–2020 (Kamerstuk 22 112, nr. 1260)

Fiche 7: Mededeling toekomst Solidariteitsfonds (Kamerstuk 22 112, nr. 1261)

Fiche 8: Verordening Europese Energie-infrastructuur (Kamerstuk 22 112, nr. 1262)

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
H. P. M. Knapen

Fiche: richtlijn uitoefening kiesrecht EP vanuit andere EU-lidstaat

1. Algemene gegevens

Titel voorstel: Voorstel voor een richtlijn tot aanpassing van richtlijn 93/109 van de Raad van 6 december 1993 tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees parlement ten behoeve van burgers van de Unie die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn.

Datum Commissiedocument: 27 september 2011

Nr. Commissiedocument: 2006/0277 (CNS): hervatting COM/2006/791
Het wijzigingsvoorstel (2006/0277 (CNS) wordt als bijlage aan dit fiche meegezonden¹. De regering doet dit omdat deze wijziging door de Tweede Kamer is aangemerkt als prioritair voorstel (Kamerstuk 22 111, nr. 1114) en het door de Commissie niet rechtstreeks aan het Nederlandse Parlement is verzonden.

Prelex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=195143#403626

Nr. Impact Assessment Commissie en Opinie Impact Assessment Board:
Niet opgesteld

Behandelingstraject Raad: Fundamental Rights, Citizens Rights and Free Movement of Persons (FREMP). Planning is om de onderhandelingen in de eerste helft van 2012 af te ronden met het oog op tijdige implementatie voor de verkiezingen van het Europees Parlement in 2014.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Rechtsbasis, besluitvormingsprocedure Raad, rol Europees Parlement, gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen

- a) *Rechtsbasis:* artikel 22, tweede lid EU-Werkingsverdrag
- b) *Besluitvormingsprocedure Raad en rol Europees Parlement:* eenparigheid en raadpleging Europees Parlement
- c) *Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen:* geen

2. Samenvatting BNC-fiche

Voorstel betreft een vereenvoudiging van de procedure voor kandidaatsstelling. De Commissie stelt voor om kandidaten niet langer een verklaring inzake zijn kiesgerechtigheid afgegeven door de lidstaat van herkomst te laten overleggen. In plaats daarvan overlegt de kandidaat een eigen verklaring inzake zijn kiesgerechtigheid aan de bevoegde autoriteit. Deze autoriteit dient deze verklaring vervolgens in de lidstaat van herkomst te verifiëren. Het niet of te laat ontvangen van de verificatie zal niet in de weg staan aan de kandidatuur. Het voorstel kan positief worden beoordeeld op proportionaliteit en subsidiariteit. Voorstel zal naar het zich nu laat aanzien tot een (geringe) aanpassing van de Kieswet leiden. Dit betekent wel dat het voorstel tijdig (uiterlijk eind 2012) moet zijn aangenomen om implementatie voor de Europese verkiezingen van 2014 te verzekeren. Nederland staat positief tegenover het voorstel.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

3. Samenvatting voorstel

Voorstel betreft hervatting van eerdere onderhandelingen over aanpassing van richtlijn 93/109 uit 2006 (COM (2006)791). Destijds is het parlement over het standpunt van het kabinet over dit voorstel geïnformeerd middels een BNC-fiche¹. Het voorstel richtte zich op twee onderwerpen, te weten:

- de administratieve lasten voor kandidaten die in hun lidstaat van verblijf kandidaat willen zijn;
- de geringe effectiviteit van het mechanisme om dubbel stemmen te voorkomen.

De Commissie heeft nu besloten de onderhandelingen alleen te heropenen op het eerste punt. Doel hiervan is dat meer kandidaten in de lidstaat van verblijf meedoen aan de verkiezingen. Ten aanzien van het tweede punt zal de Commissie met praktische en technische richtlijnen komen. Meer fundamenteel zal het tweede punt aan de orde komen in het voorstel tot wijziging van de Europese Akte inzake de verkiezing van de leden van het Europees Parlement. Dit voorstel (2009/2134(INI)) is momenteel in behandeling bij het Europees Parlement.

De Commissie stelt voor om kandidaten niet langer een verklaring inzake zijn kiesgerechtigheid afgegeven door de lidstaat van herkomst te laten overleggen. In plaats daarvan overlegt de kandidaat een eigen verklaring inzake zijn kiesgerechtigheid aan de bevoegde autoriteit. Deze autoriteit dient deze verklaring vervolgens in de lidstaat van herkomst te verifiëren. Het niet of te laat ontvangen van de verificatie zal niet in de weg staan aan de kandidatuur. De lidstaat van verblijf dient wel maatregelen te treffen om de desbetreffende kandidaat (ook nadat hij is verkozen) niet te benoemen danwel alsnog uit het lidmaatschap te ontsetten mocht op een later tijdstip blijken dat hij niet kiesgerechtigd was.

Impact assessment Commissie: Niet van toepassing

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid

Voorstel is gebaseerd op artikel 22, tweede lid EU-werkingsverdrag. Dit is naar oordeel van Nederland correct.

b) Subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

Beiden positief: Het is noodzakelijk om op Europees niveau afspraken te maken om kandidaatstelling voor het Europees Parlement in de lidstaat van verblijf mogelijk te maken. Het voorstel legt geen bevoegdheden bij Europese autoriteiten. De voorgestelde methode is zodanig dat kandidaten zo min mogelijk worden belemmerd terwijl het voorstel wel effectief is om te voorkomen dat personen die niet kiesgerechtigd zijn, lid worden (of blijven) van het Europees Parlement.

c) Nederlands oordeel over de voorstellen op het gebied van gedeelde en/of uitvoeringshandelingen

Niet van toepassing

¹ Vergaderjaar 2006–2007, Kamerstuk 22 112, nr. 503.

5. Financiële implicaties, gevolgen voor regeldruk en administratieve lasten

- a) *Consequenties EU-begroting*: Geen
- b) *Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/of decentrale overheden*: Geen
- c) *Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger*: Geen
- d) *Gevolgen voor regeldruk/administratieve lasten voor rijksoverheid, decentrale overheden, bedrijfsleven en burger*:

Vermindering van administratieve lasten voor de burger (kandidaat) omdat deze niet langer een verklaring uit de lidstaat van herkomst hoeft te overleggen dat hij kiesgerechtigd is. Het voorstel betreft een lastenverzwaring voor de autoriteit die deze verklaring moet verifiëren (in Nederland het centraal stembureau voor de Europese verkiezingen, te weten de Kiesraad). De administratieve lasten verplaatsen zich hiermee van de kandidaat naar de autoriteit die de verklaring omtrent de kiesgerechtigheid in het land van herkomst moet verifiëren. De veronderstelling daarbij is dat deze autoriteiten (omdat zij dit vaker doen) makkelijker dan de kandidaat de juiste gegevens zullen krijgen. Indien dit correct is, zal het netto-effect op de administratieve lasten gunstig zijn. In elk geval kan het niet tijdig beschikbaar zijn van een verklaring omtrent kiesgerechtigheid niet meer aan de kandidatuur in de weg staan.

6. Implicaties juridisch

a) *Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid (inclusief toepassing van de lex silencio positivo)*
Voorstel zal tot aanpassing van aantal bepalingen van de Kieswet leiden. De voorgestelde systematiek valt echter goed binnen het systeem van de Kieswet te realiseren. Zo zal het centraal stembureau in het kader van de kandidaatstelling moeten controleren of er een verklaring van een kandidaat omtrent zijn verkiesbaarheid is en deze moeten verifiëren bij de lidstaat van herkomst. Nu leidt het ontbreken van de verklaring van de bevoegde instantie in de lidstaat van herkomst tot uitsluiting (artikel Y 35a Kieswet). Deze bepaling zal geschrapt moeten worden. Nederland kent al voorzieningen om kandidaten/volksvertegenwoordigers die niet blijken te voldoen aan de vereisten van het lidmaatschap (zoals de kiesgerechtigheid) niet te benoemen (via het geloofsbrieven onderzoek) respectievelijk uit het ambt te zetten (artikel Y 28 Kieswet). Het voorstel leidt derhalve in Nederland niet tot constitutionele bezwaren.

b) *Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen), dan wel voorgestelde datum*

De Commissie heeft aangegeven er naar te streven de richtlijn in 2012 aan te nemen. De Commissie streeft daarbij naar een implementatietermijn van één à anderhalf jaar voorafgaande aan de Europese verkiezingen die in principe in juni 2014 plaatsvinden. Voor Nederland geldt dat gezien de noodzaak tot wijziging van de Kieswet een implementatietermijn van anderhalf jaar wenselijk is.

c) *inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid:*

Niet van toepassing.

d) *Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling:*

Niet van toepassing.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

a) Uitvoerbaarheid

Dit voorstel moet worden uitgevoerd door het centraal stembureau voor de Europese verkiezingen, te weten de Kiesraad. Ambtelijk is met de Kiesraad overlegd over de uitvoerbaarheid van het voorstel. Het voorstel betekent een extra belasting voor de Kiesraad doch het zal waarschijnlijk bij elke verkiezing slechts om enkele personen gaan (bij de laatste Europese verkiezingen in 2009 waren er in de hele EU circa 80 kandidaten die in de lidstaat van verblijf kandidaat waren).

b) Handhaafbaarheid

Voorstel gaat uit van eigen verklaring van de kandidaat over zijn kiesgerechtigdheid. Het risico dat deze niet juist zal zijn, is gering. De procedure voorziet er in dat uit de verificatie op enig moment zal blijken dat de desbetreffende persoon geen kandidaat kan zijn danwel niet benoemd kan worden danwel dat zijn mandaat moet worden ingetrokken. Deze systematiek is goed inpasbaar in de Nederlandse Kieswet.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Geen.

9. Nederlandse positie

Nederland is van oordeel dat het afschaffen van de verplichting van een kandidaat om een verklaring uit de lidstaat van herkomst te overleggen dat hij/zij niet is uitgesloten van het kiesrecht, het makkelijker zal maken voor kandidaten uit andere lidstaten zich in de lidstaat van verblijf verkiesbaar te stellen. Uitsluiting van het kiesrecht wordt in Nederland overigens zelden opgelegd en betreft dus zeer weinig personen. De voorgestelde regeling in het hervatte voorstel is vanuit de Nederlandse optiek een verbetering ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel dat voorzag in strafrechtelijke vervolging van kandidaten die een valse verklaring aflegden en waarbij het onduidelijk was wat de consequenties waren indien de lidstaat van herkomst niet tijdig de gegevens inzake de kiesgerechtigdheid van een kandidaat zou verifiëren.